

РЕШЕНИЕ НА СЪДА

15 декември 1982 година*

„Свободно движение на стоки – Забрана за предлагането на безплатни подаръци за целите на насърчаване на продажбите”

По дело 286/81

с предмет преюдициално запитване, отправено до Съда съгласно член 177 от Договора за ЕИО от страна на *Gerechtshof te Amsterdam, Economische Kamer* (Нидерландия) в наказателно производство, висящо пред този съд срещу

Oosthoek's Uitgeversmaatschappij BV

относно тълкуването на членове 30, 34 и 36 от Договора за ЕИО що се отнася до нидерландското законодателство относно ограничението на предлагане на подаръци за целите на насърчаване на продажбите,

СЪДЪТ,

в състав: г-н J. Mertens de Wilmars, председател, г-н P. Pescatore, г-н A. O'Keefe и г-н U. Everling, председатели на състав, г-н Mackenzie Smart, г-н G. Bosco, г-н T. Koopmans, г-н O. Due и г-н K. Bahlmann, съдии,

генерален адвокат: г-н P. VerLoren van Themaat,

секретар: г-н P. Heim,

постанови настоящото

Решение

1. С Решение от 9 октомври 1981 г., постъпило в Съда на 3 ноември 1981 г., *Gerechtshof te Amsterdam* (Апелативен съд на Амстердам) е отправил по силата на член 177 от Договора за ЕИО, един преюдициален въпрос относно тълкуването на членове 30 и 34 от Договора за ЕИО, за да може да определи съвместимостта с правото на Общността на нидерландското законодателство, предназначено да ограничи свободата на предлагане и даване на безплатни подаръци в рамките на упражняването на търговска дейност.

2. Този въпрос е бил повдигнат в рамките на производство с предмет въззивна жалба от страна на нидерландското дружество *Oosthoek's Uitgeversmaatschappij BV* (наричано по-нататък *Oosthoek*) срещу съдебно решение на *Arrondissementsrechtbank te Utrecht* (Нидерландия), което го осъжда на три глоби, всяка от 85 нидерландски гулдена за нарушаване на *Wet Beperking Cadeaustelsel 1977 г.* (Закон за ограничаване на схемите за безплатни подаръци).

* Език на производството: нидерландски.

3. Член 2, параграф 1 от този закон забранява предлагането или даването на продукти като безплатни подаръци в рамките на упражняване на търговска дейност. Предвидени са обаче и няколко изключения и дерогации от тази забрана, и по-специално тази, посочена в член 4, параграф 3, която позволява предлагането или даването на безплатен подарък, при условие, че той обикновено се използва или консумира по едно и също време с всичките продукти, по отношение на които е предложен или даден - критерий, обикновено означаван с термина свързано потребление (*consumptieverwantschap*) - ако носи маркировка, която е незаличима и ясно видима при използване по обичаен начин, и която ясно показва, че е предназначен за рекламни цели, и ако неговата стойност не надвишава 4 % от продажната цена на всички продукти за покупката на които този продукт се предлага или дава.

4. Oosthoek търгува в Нидерландия, в Белгия, както и в малка част от Северна Франция различни енциклопедии на нидерландски език, някои от които са съставени и произведени в Нидерландия от Oosthoek и други в Белгия от свързано с него дружество. От 1974 г. в своите реклами във вестници и списания, и в рекламните си брошури, Oosthoek е предлагало речник, световен атлас или малка енциклопедия като безплатен подарък на всички абонати на енциклопедия. След влизането в сила на *Wet Beperking Cadeaustelsel* 1977 г., поради тази практика, са започнати преследвания срещу Oosthoek в Нидерландия за нарушаване на разпоредбите на този закон.

5. Според Oosthoek, същата практика е съвместима с разпоредбите на съответното белгийско законодателство, което макар също да съдържа забрана на предлагането на безплатни подаръци за целите на насърчаване на продажбите и предвижда изключение, подобно на това в член 4, параграф 3 от *Wet Beperking Cadeaustelsel* 1977 г., не прави прилагането на това изключение предмет на съгласуваност с критерия за свързано потребление.

6. *Gerechtshof te Amsterdam*, също като *Arrondissementsrechtbank te Utrecht* (Районен съд) в своето съдебно решение, което е обжалвал в главното производство, е счел, че не е налице свързаното потребление, посочено в член 4, параграф 3 от *Wet Beperking Cadeaustelsel*, в случая на продаваните енциклопедии и книгите, предлагани като безплатен подарък, и че схемата за насърчаване на продажби, практикувана от Oosthoek следователно представлявала нарушение на този закон. Тъй като обаче Oosthoek се позовава на несъвместимостта на *Wet Beperking Cadeaustelsel* 1977 г. с членове 30 и 34 от Договора за ЕИО, *Gerechtshof te Amsterdam* е счел за необходимо да постави на Съда следния преюдициален въпрос:

„Съобразно правото на Общността ли е (и по-специално принципа за свободно движение на стоки), че вследствие на разпоредбите на „*Wet Beperking Cadeaustelsel*”, издател, който се опитва да насърчава продажбата на различна справочна литература, предназначена за цялата територия на нидерландския език, и които са отчасти от Нидерландия и отчасти от Белгия, като предлага безплатни стоки под формата на книги, е задължен да прекрати този метод на насърчаване на продажбите в Нидерландия, въпреки че е разрешен в Белгия, по единствената причина, че нидерландската правна уредба изисква наличието, между безплатния

подарък и продуктът, който представлява основата за предлагане на безплатни подаръци, на свързано потребление?”

7. С този въпрос *Gerechtshof te Amsterdam* по същество цели да разбере дали членове 30 и 34 от Договора за ЕИО се противопоставят на прилагането, от държава-членка, спрямо продукти от или с местоназначение за друга държава-членка, на национално законодателство, което забранява предлагането или даването за целите на насърчаването на продажбите, на безплатни подаръци под формата на книги на купувачите на енциклопедия, и изисква, когато е изключение от тази забрана, съществуването на свързано потребление между безплатния подарък и продавания продукт.

8. В своите становища, нидерландското, немското и датското правителство на първо място изтъкват, че национално законодателство като това в настоящия случай, няма никакво особено влияние върху търговията в рамките на Общността и не попада в приложното поле на членове 30 и 34 от Договора за ЕИО.

9. В това отношение, трябва да се заключи, че прилагането на нидерландското законодателство към продажбите в Нидерландия на енциклопедии, произведени в Нидерландия, по никакъв начин не е свързано с вноса или износа на стоки и следователно не попада в обхвата на членове 30 и 34. В случай на продажба обаче в Нидерландия на енциклопедии, произведени в Белгия и на продажба в други държави-членки на енциклопедии, произведени в Нидерландия, става въпрос за сделки, които са част от търговията в рамките на Общността. В това отношение, като се вземе предвид въпроса, отправен от националния съд, е необходимо да се определи дали разпоредбите от вида на тази на нидерландското законодателство са съвместими, както с член 30, така и с член 34 от Договора за ЕИО.

10. *Oosthoek* поддържа, че нидерландското законодателство го задължава да приеме различни схеми на насърчаване на продажбите си в различните държави-членки, които съставляват един и същи пазар и му създава допълнителни разходи и други затруднения, като така прави по труден вноса и износа на въпросните енциклопедии. Изискването за свързано потребление не е оправдано нито от защитата на потребителите, нито от закрилата на отношенията на конкуренция.

11. Комисията смята, че не може да бъде изключено, че такава мярка може непряко да попречи на вноса на енциклопедии, тя обаче не е в противоречие на член 30, тъй като се прилага без разлика по отношение на всички стоки и е оправдана от целите на защита на потребителите и на организация на икономиката.

12. За да се отговори на националния съд, е необходимо да се обсъдят по отделно въпроса относно вноса и въпроса относно износа.

13. По отношение на износа, член 34 се отнася до национални мерки, които имат за цел или резултат да ограничат особено потока на износ и така да установят разлика в третирането между местната търговия на държава-членка и нейната износна търговия, така че да се гарантира особено предимство на местното производство или на местния пазар на заинтересованата държава. Очевидно не е такъв случая на законодателство като това в настоящия случай, по отношение на продажбата, в друга държава-членка на Общността, на енциклопедии, произведени в

Нидерландия. Това законодателство се ограничава до налагането на някои ограничения на условията на търгуване в рамките на Нидерландия без да засяга продажбите на стоки, предназначени за износ.

14. Що се отнася до ограниченията върху вноса, посочени в член 30 от Договора за ЕИО, трябва да се припомни, че Съдът многократно е установявал след своето решение от 20 февруари 1979 г. (по дело Rewe, 120/78, Recueil, стр. 649), че при отсъствието на обща правна уредба относно търгуването, пречките за свободното движение в рамките на Общността, които произтичат от несходствата на националните правни уредби, трябва да бъдат приети, доколкото такава правна уредба, приложима без разлика по отношение на местните и внасяните продукти, може да се оправдае като необходима, за да се отговори на императивните изисквания относно, *inter alia*, защитата на потребителите и на лоялната търговия.

15. Законодателство, което ограничава или забранява някои форми на реклама и някои средства за насърчаване на продажбите, макар и да не се отразява пряко върху вноса, може да бъде от такова естество, че да ограничи неговия обем, поради това, че се отразява на възможностите за търгуване за внасяните продукти. Не може да бъде изключена възможността, че фактът, за засегнат оператор, да бъде задължен да приеме различни схеми на рекламиране или на насърчаване на продажбите в зависимост от държавите-членки, или да напусне схема, която той смята за особено ефективна, може да представлява пречка за вноса, дори и ако едно такова законодателство се прилага без разлика спрямо местните и внасяните продукти.

16. Следователно е необходимо да се проучи дали забрана на схема за безплатни подаръци, като тази, която се съдържа в нидерландското законодателство, може да бъде оправдана от нуждите, свързани със защитата на потребителите и на лоялното търгуване.

17. В това отношение, от преписката по делото става ясно, че Wet Beperking Cadeaustelsel 1977 г. преследва двойна цел, която е, от една страна, да избегне нарушаването на нормалната конкуренция от предприятия, които предлагат продукти безвъзмездно или на много ниски цени, с цел насърчаване продажбите на техния собствен асортимент, и от друга страна, да гарантира защитата на потребителите чрез постигане на по-голяма прозрачност на пазара.

18. Не може да се отрече, че предлагането на безплатни подаръци като средство за насърчаване на продажбите може да заблуди потребителите за действителните цени на продуктите и да наруши условията, на които се основава действителната конкуренция. Законодателство, което, по тази причина, ограничава или дори забранява такива търговски практики е следователно способно да допринесе за защитата на потребителите и на лоялната търговия.

19. В рамките на такова законодателство, въпросът, отправен от националния съд по-специално се отнася до критерия за съществуване на свързано потребление, критерий, който служи в настоящия случай да определи приложното поле на едно от изключенията, които смекчават забраната на принципа на безплатни подаръци.

20. Дори ако такъв критерии да не се съдържа в законодателствата на други държави-членки, и по-специално в това на Белгия, той не изглежда като без връзка с посочените по-горе цели на нидерландското законодателство, и по-специално с грижата да се гарантира прозрачността на пазара, определена за необходима за защитата на потребителите и на лоялното търгуване. Следователно, приемането на такъв критерии, за да се определи приложното поле на изключение на забрана за предлагане на безплатни подаръци, национално законодателство не надхвърля необходимото за постигането на въпросните цели.

21. Следователно отговорът на поставения въпрос трябва да бъде, че членове 30 и 34 от Договора за ЕИО не се противопоставят на прилагането, от държава-членка, по отношение на продукти от или с местоназначение за друга държава-членка, на национално законодателство, което забранява предлагането или даването, за целите на насърчаване на продажбите, на безплатни подаръци под формата на книги за купувачите на енциклопедия, и което изисква за целите на прилагането на изключение от тази забрана, съществуването на свързано потребление между безплатния подарък и продукта, който представлява основата за предлагането на подаръци.

По съдебните разноски

22. Разходите, направени от нидерландското, немското и датското правителство и от Комисията на Европейските общности, които са представили становища пред Съда, не подлежат на възстановяване. С оглед на обстоятелството, че за страните по главното производство настоящото дело представлява отклонение от обичайния ход на производството пред националния съд, последният следва да се произнесе по съдебните разноски.

По изложените съображения,

Съдът,

като се произнася по въпроса, поставен пред него от *Gerechtshof te Amsterdam*, с Решение от 9 октомври 1981 г. реши:

Членове 30 и 34 от Договора за ЕИО не се противопоставят на прилагането, от държава-членка, по отношение на продукти от или с местоназначение за друга държава-членка, на национално законодателство, което забранява предлагането или даването, за целите на насърчаване на продажбите, на безплатни подаръци под формата на книги за купувачите на енциклопедия, и което изисква за целите на прилагането на изключение от тази забрана, съществуването на свързано потребление между безплатния подарък и продукта, който представлява основата за предлагането на подаръци.

Подписи

Произнесено в открито съдебно заседание в Люксембург на 15 декември 1982 година.

Подписи